Kauppaketjut, kiertotalous ja digitalisaatio

20.3.2019

Digitalisaatio ja kiertotalous näkyvät yhä enemmän suurten kauppaketjujen toiminnassa. Digitalisaatio ja kiertotalous tukevat toisiaan, sillä molemmilla pystytään vähentämään yritysten tuotantokustannuksia. Kauppaketjut ovat lähteneet digitalisoimaan palvelujaan nopeasti. Digitalisaatio ei näy pelkästään kaupan sisäisissä järjestelmissä, vaan digitalisaatio toimii myös kaupan ja asiakkaan välisessä suhteessa. Asiakkaat hyödyntävät yhä enemmän mobiilimaksamista, -sovelluksia, verkkokauppaa ja sähköisiä alustoja, kuten itsepalvelukassoja. Digitalisaatio vähentää mm. paperisten lomakkeiden tarvetta ja tuo säästöjä pitkällä aikavälillä. Tämän suuntainen kehitys tukee siirtymistä kiertotalouteen, jossa keskeistä on hyödyntää digitalisaatiota resurssien tehokkaampaan käyttöön. Kun saadaan vähennettyä esimerkiksi perinteisiä paperilomakkeita, säästetään puubiomassoja ja sellun tarvetta. Lisäksi tiedon siirtyminen ja vastaanotto ovat ajasta ja paikasta riippumatonta, mikä helpottaa vuorovaikutusta kaupan ja asiakkaan välillä.

Paperiton kuittijärjestelmä vähentää roskaa

Hyvänä esimerkkinä kiertotaloudesta on S-ryhmän käyttöönottama paperiton kuitti –palvelu. Palvelu tallentaa kuitit sähköisenä S-mobiili-sovellukseen ja paperikuitteja ei enää tulostu kassalta. Palvelun käyttöönoton jälkeen kuitit tulostuvat näkyviin automaattisesti mobiilisti, kun kuluttaja asioi esimerkiksi Salessa, S-marketissa, Prismassa tai tankkaa ABC:llä (S-ryhmä2019). Paperiton kuittipalvelu on mahdollista ottaa käyttöön S-mobiili-sovelluksessa muutamalla klikkauksella. Itse havahduin ”kuittirumpan” turhuuteen nimenomaan palvelun avulla, sillä palvelun avulla paperiset kuitit päätyvät yhä harvemmin kassalinjan roskakoriin. Heräsikin ajatus, tarvitseeko kuitteja tulostaa paperisina pelkistä kirjanpidollisista syistä? Paperin turhassa tulostamisessa ei ole mielestäni järkeä, kun kirjanpito hoituu sähköisenä. Kiertotaloudessa on oleellista ravistella totuttuja toimintamalleja ja kyseenalaistaa niitä. Tarvitseeko meidän toimia tietyllä tavalla, jos tarjolla on parempia ja ympäristöystävällisempiä toimintatapoja?

Paperittoman kuittipalvelun hyödyt eivät rajoitu pelkästään paperinsäästöön. Palvelu säilyttää myös takuukuitit, mikä vähentää harmaita hiuksia, kun tulee tarve tuotetakuun hyödyntämiselle. Esimerkiksi itseltäni paperiset takuukuitit ovat lähes aina hukassa. Nyt sähköiset takuukuitit säilyvät tallessa muiden mobiilikuittien tapaan. Uskon, että monet muutkin kauppaketjut tulevat siirtymään paperittomiin kuitteihin.

Kauppaketjut tekevät töitä kiertotalouden hyväksi

Kauppaketjut voivat tukea monipuolisesti kiertotaloutta. Sähköisten palvelujen ohella kaupat voivat pyrkiä vähentämään mm. ruokahävikkiä tai parantamaan pakkausmuovin kierrätystä. Näistä ovat esimerkkeinä mm.

EcoWaste4Food-hanke, jossa haetaan toimintamalleja hävikkiruoan vastaanotolle (Anttila ym. 2019). Lisäksi muovin haittoja on pyritty vähentämään esimerkiksi MuoviSampo-kokeilussa ja Muovipussiton Kerava-hankkeessa (MuoviSampo 2019, Muovipussiton Kerava 2019). Lisäksi kauppaketjut voivat ottaa myyntiin vastuullisia tuotteita (esim. reilun kaupan tuotteet).

Varsinkin K-ryhmä on kunnostautunut vastuullisena kauppaketjuna. Kauppaketju on asettanut itselleen tavoitteen olla maailman vastuullisin kauppa. K-ryhmä kertoo avoimesti erilaisista tempauksista, joilla haetaan kestävämpiä toimintatapoja: K-ryhmä vähentää ruokahävikkiä mm. ResQ:n hävikkiruokasovelluksen avulla, ja vähentää esimerkiksi myytävien muovituotteiden ympäristövaikutuksia (K-ryhmä 2019).

Kauppaketjujen toiminnalla on suuri vaikutus asiakkaiden kulutustottumuksiin. Asiakkaat tiedostavat vastuullisen kuluttamisen ja osaavat vaatia kestäviä tuotteita. Ympäristö ja ilmastomuutos tulevat näkymään yhä voimakkaammin kulutuskäyttäytymisessä ja kaupankäynnin arvopohjassa. Kiertotalous vaatii ajattelemaan toimintatapamme uudelleen.

Kari Laasasenaho
SeAMK Ruoka

Lähteet:

Anttila, S., Mäntymaa, S. & Laasasenaho, K. Ruokahävikin vähentämisen toimintasuunnitelma Etelä-Pohjanmaalle. Etelä-Pohjanmaan liitto. Saatavilla: https://www.epliitto.fi/images/ECOWASTE4FOOD_Toimintasuunnitelma_Etela-Pohjanmaa.pdf(13.3.2019).
K-ryhmä 2019. Kiertotalous. Saatavilla: https://www.kesko.fi/media/teemat/kiertotalous/ (13.3.2019).
Muovipussiton Kerava 2019. Etusivu. Saatavilla: https://www.muovipussitonkerava.fi/ (13.3.2019).
MuoviSampo 2019: Etusivu. Saatavilla: https://muovisampo.fi/ (13.3.2019)
S-ryhmä 2019: Palvelu asiakasomistajille: kassakuitit sähköisiksi. Saatavilla: https://kampanjaekspertti.com/web/s/kassakuitti.html (7.3.2019)